TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 21170
Tarih : 10.11.2026

10/5056

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

31 Mart 2024 yerel seçimlerinden bu yana aralarında Hakkari, Mardin, Van, Batman, Siirt ve Esenyurt'un da bulunduğu on üç belediyeye atanan kayyımların yönetimleri döneminde yapılan, harcamaların, ihalelerin, taşınmaz ve personel işlemlerinin, Sayıştay raporlarına ve rüşvet soruşturmalarına yansıyan usulsüzlüklerin tüm yönleriyle araştırılması, seçilmiş yönetimlerin yerine kayyım getirilmesinin belediye kaynakları, kamu maliyesi ve yerel hizmetler üzerinde yarattığı ekonomik ve toplumsal tahribatın tespiti ve bu tahribatın giderilmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzüğün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Rüştü TİRYAKİ
Batman Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Haziran 2024'te Hakkari ile başlayıp Mart 2025'te Şişli ile devam eden seçilmiş belediye başkanlarının görevden uzaklaştırılmalarıyla birlikte 31 Mart 2024 yerel seçimlerinde onunu DEM Parti'nin üçünü CHP'nin kazandığı toplam 13 belediyeye kayyım atanmıştır. Mart 2025'ten bu yana yeni bir kayyım görevlendirmesi yapılmadıysa da tek bir belediye de seçilmiş başkanına iade edilmemiştir. Hatta Van Bahçesaray İlçe Belediye Eşbaşkanı Ayvaz Hazır hakkındaki mahkumiyet kararı istinafta kaldırılarak dosya beraatla sonuçlanmış olmasına ve Erzurum Bölge İdare Mahkemesi'nin Hazır'ın görevden uzaklaştırılması ve kayyım görevlendirilmesi işlemini hukuka aykırı bularak iptal etmesine rağmen belediyenin başında Bakanlığın atadığı kayyım oturmaya devam etmektedir.

Seçilmiş belediye eş başkanlarının yerine vali ve kaymakamların görevlendirilmesi salt demokrasiye, seçme ve seçilme hakkına yönelmiş ağır bir müdahaleden ibaret değildir. 2016'dan beri yerleşik hale getirilmiş ve on yıldır bir belleksizleştirme, kent/kültür kırımı aparatı olarak konumlandırılmış bu yönetim politikasının en önemli bir diğer ayağı da şüphesiz bir rant bölüşüm fırsatı olarak işlev görmesidir.

Halka ait olan varlıklar üzerindeki karar yetkisinin seçilmiş organlardan alınarak merkezi idareye bağlı 'memurlara' devredildiği kayyım rejimi, belediye bütçesinin halkın ihtiyaçları doğrultusunda oluşturulması ve harcamaların demokratik yollarla denetlenmesi arasındaki bağı koparmaktadır. Seçilmişlerin hesap verdiği yerde kayyımların hiçbir siyasal sorumlulukla karşılaşmadan harcama yaptığı bu düzenin belediye kaynaklarını, ihaleleri ve taşınmazları bir rant bölüşümü aracına çevirdiği oldukça kısıtlı da olsa Sayıştay raporlarında karşımıza çıkmaktadır.

GEREKÇE

2025 yılı denetimleri sonucunda 376 belediye ve bağlı idare için rapor düzenleyen Sayıştay'ın incelediği belediyeler arasında kayyımla yönetilen belediyeler de yer almaktadır.

Sayıştay Mardin Büyükşehir Belediyesi'ne ilişkin hazırladığı raporda 24 ayrı mevzuata aykırılık bulgusu düzenlemiş bir önceki yıl tespit ettiği 18 aykırılığın da giderilmeden sürdüğünü kaydetmiştir. 2025'te satın alınan 41 bin gıda kolisinin 40 bin 200'ü dağıtılmış dağıtanlardan yalnızca 5 bin 700'ünü büyükşehir belediyesi dağıtmış 34 bin 500'ü kaymakamlıkların bünyesindeki sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarına ve ilçe belediyelerine devredilmiştir. Midyat, Savur, Ömerli ve Yeşilli'nin AKP'li belediyelerine toplam 317 milyon lira nakdi yardım yapılmış aynı belediyeler için ayrıca 113 milyon 988 bin lira yol yapım gideri ve 13 milyon 714 bin lira iş makinesi kiralama gideri karşılanmıştır. Sayıştay bu yardımların usule aykırı olduğunu ilçe belediyelerinin yatırım programındaki projelerin gerçekten var olup olmadığının dahi kontrol edilmediğini belirtmektedir. Özcesi Mardin halkının kaynağından yaklaşık 445 milyon lira, denetimsizce AKP'li belediyelere akıtılmıştır. Yine Mardin 1969 Spor Kulübüne 6 bin 800 adet forma için 18 milyon 700 bin lira ödendiği tespit edilen raporda Sayıştay, profesyonel spor kulüplerine hangi adla olursa olsun nakdi veya ayni yardım yapılamayacağını hatırlatmıştır. Başka kamu kurumlarının hizmet binalarının bakımına, donatımına ve araç alımına belediye bütçesinden 85 milyon lirayı aşan kaynak ayrılmış, bazı gelir kalemlerinde 188 milyon liralık tahakkukun yalnızca 50 milyon lirası tahsil edilebilmiş, ilan ve reklam vergisinde tahsilat yüzde 9'da kalmıştır.

Van Büyükşehir Belediyesinin 2025 yılı denetimine ilişkin raporda ise belediyenin bilançosu ile taşınmaz kayıtları arasında 8,3 milyar TL'yi aşan uyumsuzluk bulunduğu belirtilmektedir: Belediyenin bilançosunda taşınmazların değeri yaklaşık 8 milyar 671 milyon lira görünürken taşınmaz icmal cetvelindeki tutar 362 milyon liradır. Yine Gecekondu Kanunu uyarınca belirli amaçlarla kullanılması gereken fondan 4 milyon 280 bin lira amacı dışında harcanmış, 2025'te peşin veya taksitle satılan 51 arsanın muhasebe kaydı mevzuata uygun tutulmamış, toplu taşımada kullanılan ticari plakaların işletme hakları ihale yapılmadan ve süresiz biçimde üçüncü kişilere devredilmiştir. Fuar, seminer, tanıtım, gezi ve yarışma programları için 26 milyon 823 bin lira harcanmış bu harcamanın hangi ortak ihtiyacı karşıladığını gösteren bir sonuç raporu hazırlanmamıştır. Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu yüz binin üzerindeki belediyelere kanunla getirilen kadın konukevi açma yükümlülüğünün yerine getirilmemesi ise harcama tercihlerini göstermesi açısından önemli bir tespittir.

Yine Bahçesaray Belediyesinde doğrudan temin yoluyla gerçekleştirilen mal ve hizmet alımlarının, 7,54 milyon TL'lik yüzde 10 sınırına rağmen Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmaksızın 35,53 milyon TL'ye ulaştığı ve yaklaşık 2,66 milyon TL verginin ilgili vergi dairesine aktarılmadığı; Ovacık Belediyesinde de iller bankasındaki yaklaşık 2,28 milyon TL'lik sermaye payının mali tablolarda sıfır gösterildiği 2025 yılı Sayıştay raporlarında yer alan bulgulardır.

Kayyım rejiminin hesap verebilirlik sorunu en çıplak haliyle ortaya koyan en yakın örneklerden biri de Esenyurt'tur. Kayyım Can Aksoy'un görevlendirdiği Belediye Başkan Yardımcısı Yusuf Ulutaş'ın evinde 7 Ekim 2026 tarihinde yapılan aramada 450.854 dolar, 31.815 avro, 2.580.000 TL ve çok sayıda ziynet eşyası bulunmuştur. Yine soruşturmayla bağlantılı olduğu bildirilen başka bir adreste 7 milyon dolar ile 400 bin avro nakit çıkmıştır. 2025 yılı para transferi işlem hacmi 231 milyon TL'yi aşan Ulutaş tutuklanmış onu yardımcılığa getiren Kayyım Aksoy ise İstanbul Vali Yardımcılığı görevine devam edeceği bildirilerek belediyedeki görevden alınmıştır. Ancak Esenyurt halkının oyu ve iradesi iade edilmemiş evlerinden ve gizli kasalarından milyonlarca dolar çıkan kayyım yönetimi başka bir kayyım yönetimiyle değiştirilmiştir.

Bu tablo bir yönetim zafiyetinden öte bir tercihin sonucudur. Seçilmiş yönetimin yerine konan bu düzen, belediyeleri hizmet üreten kurumlardan borçlanan, mal varlığını satan ve varlıklarını/kaynaklarını siyasi yakınlarına aktaran idarelere dönüştürmüş belediye bütçelerini bir rant bölüşüm alanına çevirmiştir. Buradaki yıkım Sayıştay'ın 2025 yılı raporlarına yansıyan kayyım yönetimindeki birkaç belediyedeki usulsüzlüklerden ibaret değildir. Herhangi bir rapora konu olmuş olmamış yekûnen kayyım rejiminin yarattığı mali, idari ve toplumsal yıkımın tüm yönleriyle tespit edilerek sorunu oluşturan bütün unsur ve aktörleri kapsayacak bir değişikliğin sağlanması TBMM'nin önünde duran en öncelikli görevlerden biridir.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	